

Universiteit Utrecht

HvJEU Rechtspraak over handhaving

Stefan Kulk, docent en onderzoeker
Universiteit Utrecht

VVA Studiemiddag, 8 februari 2019

Copyright and the European Charter: A Balancing Act

Grondrechten en handhaving

Auteursrecht handhaving

+

Grondrechten

=

Aansprakelijkheid van internet dienstverleners

Aansprakelijkheid internet dienstverleners in de EU

- **E-Commerce richtlijn**

- Aansprakelijkheidsbeperkingen (art. 12-14).
- Verbod op algemene verplichting monitoring (art. 15).

- **Auteursrecht richtlijn**

- Tussenpersonen kunnen onderwerp zijn van gebod of verbod (art. 8(3)).

- **Handhavingsrichtlijn**

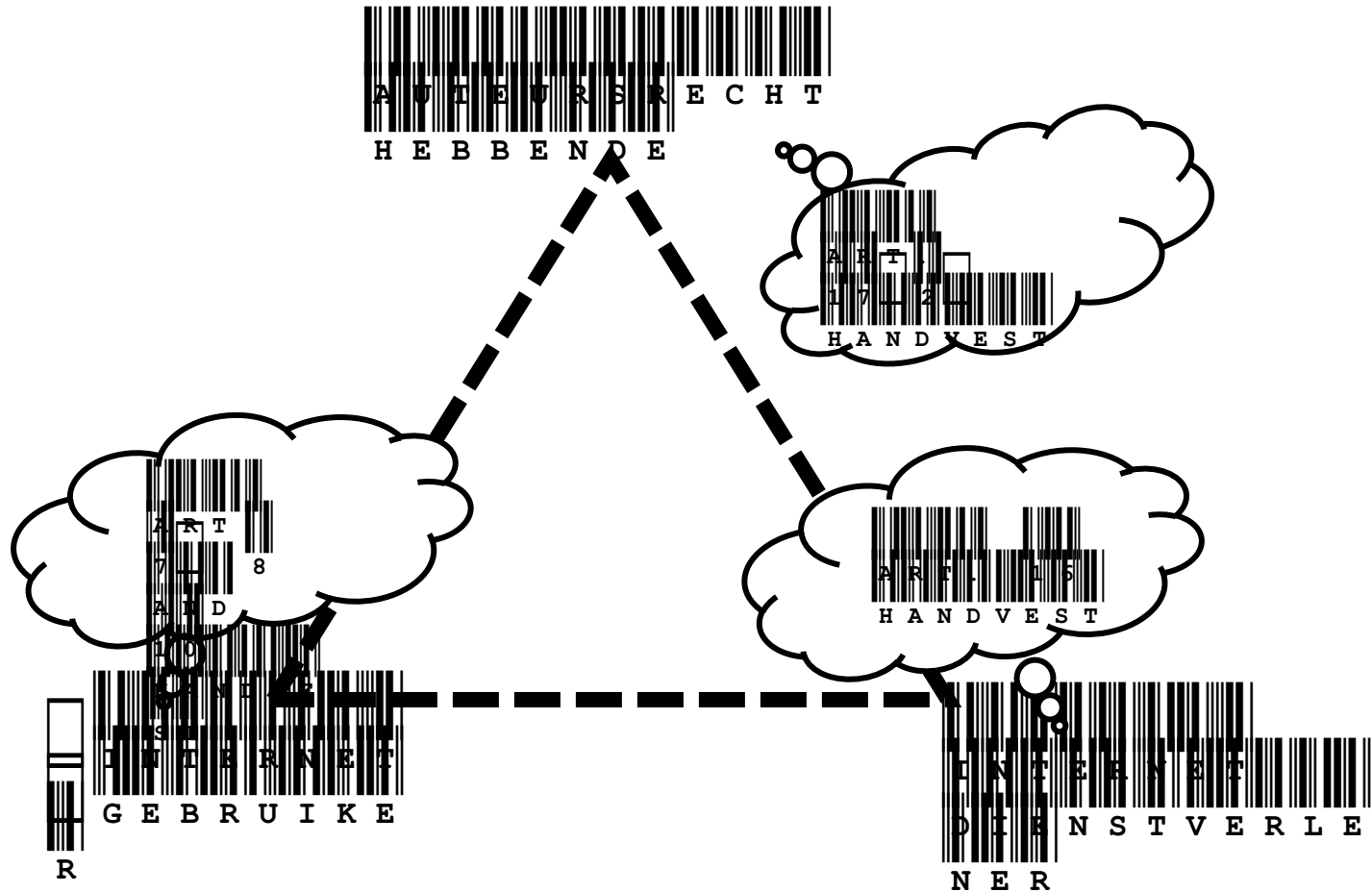
- Tussenpersonen kunnen onderwerp zijn van gebod of verbod (art. 11).

Het HvJEU over handhaving door tussenpersonen

- Identificeren inbreukmakers door internetaanbieders? *Promusicae* (2008), *Bonnier Audio* (2012)
- Filteren van internetverkeer? *Scarlet/Sabam* (2012)
- Blokkeren van internetpagina's door internetaanbieder? *UPC Telekabel* (2014)
- Wifi toegang afsluiten, monitoren of beschermen met een wachtwoord: *Mc Fadden* (2016)

Een “juist evenwicht” van grondrechten

Een “juist evenwicht” van grondrechten

HvJEU – **Promusicae**, ECLI:EU:C:2008:54 (2008)

- Verplicht EU recht de lidstaten om een voorziening te treffen m.b.t. de identificatie van internetgebruikers door internetaanbieders?
- Handvest was nog niet bindend...
- Spaanse Hof verwees naar art. 17 en 47 Handvest.

Een “juist evenwicht” van grondrechten

HvJEU – **Promusicae**, ECLI:EU:C:2008:54 (2008)

HvJEU:

“Bij de omzetting van bovengenoemde richtlijnen moeten de **lidstaten** niettemin erop toezien dat zij zich baseren op een uitlegging daarvan die het mogelijk maakt een **juist evenwicht** tussen de verschillende door de communautaire rechtsorde beschermde grondrechten te verzekeren.” (ovw. 68)

HvJEU – Bonnier Audio, ECLI:EU:C:2012:219 (2012)

- Zweeds recht biedt procedure voor identificatie van inbreukmakende gebruikers door internetaanbieders.
- Zweedse rechter wilde weten hoe procedure zich verhoudt tot ~~Dataretentierichtlijn (2006/24)~~.
- HvJEU beoordeelde Zweedse procedure in licht van fundamentele rechten...

HvJEU – Bonnier Audio, ECLI:EU:C:2012:219 (2012)

HvJEU:

“In deze situatie **kan worden aangenomen** dat een dergelijke wettelijke regeling in beginsel een juist evenwicht tussen de bescherming van het **intellectuele-eigendomsrecht** van de auteursrechthouders en de bescherming van de **persoonsgegevens** van een internetabonnee of -gebruiker kan waarborgen.” (par. 60)

HvJEU – Scarlet/Sabam, ECLI:EU:C:2011:771 (2011)

- Filterverplichting van internetaanbieder?
 - “actief toezicht” ... “op *alle* gegevens van *ieder* van zijn klanten teneinde *elke* toekomstige inbreuk op intellectuele-eigendomsrechten te voorkomen.”
- HvJEU oordeelt dat verplichting in strijd is met de eisen in Handhavingsrichtlijn en art. 15 E-Commerce Richtlijn.

HvJEU – Scarlet/Sabam, ECLI:EU:C:2011:771 (2011)

HvJEU:

Vrijheid van ondernemerschap:

“een **ernstige beperking van de vrijheid van ondernemerschap** van de betrokken internetprovider, aangezien het hem verplicht om een permanent, duur en ingewikkeld informaticasysteem in te voeren dat alleen door hem wordt bekostigd.” (par. 48)

HvJEU:

Conclusie: geen juist evenwicht tussen grondrechten rechthebbende en internetaanbieder.

HvJEU – Scarlet/Sabam, ECLI:EU:C:2011:771 (2011)

HvJEU:

Vrijheid van meningsuiting & privacy:

- “...ook een aantasting **kan** vormen van de grondrechten van de klanten van deze internetprovider, **namelijk van hun recht op bescherming van persoonsgegevens en van hun vrijheid om informatie te ontvangen** of te verstrekken, welke rechten worden beschermd door de artikelen 8 en 11 van het Handvest.” (par. 50)

Por una Internet justa y sostenible
para Creadores y Usuarios

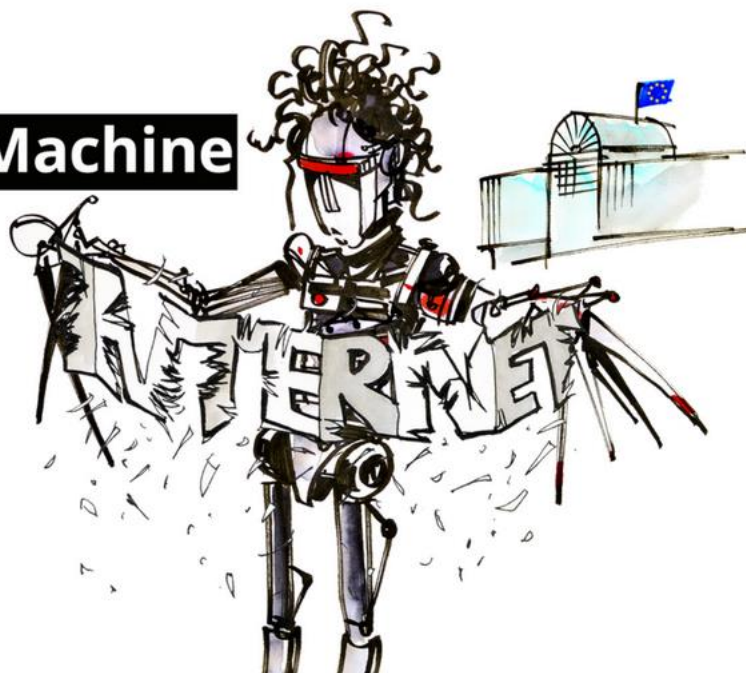
#YES2CREATORS

#FIXVALUEGAP

**Stop the
#CensorshipMachine
Delete
Article 13**

ACT NOW

HvJEU – UPC Telekabel, ECLI:EU:C:2014:192(2014)

- Kan internetaanbieder worden verplicht een website met inbreukmakend materiaal te blokkeren?
- *Erfolgsgebot* van Oostenrijkse rechter...

HvJEU – UPC Telekabel, ECLI:EU:C:2014:192(2014)

HvJEU:

Vrijheid van ondernemerschap:

“Een bevel als dat van het hoofdgeding impliceert voor de adressaat echter een verplichting die het vrije gebruik van de hem ter beschikking staande middelen beperkt, aangezien hij overeenkomstig dit bevel is gehouden om maatregelen te nemen die voor hem aanzienlijke kosten met zich kunnen brengen, aanmerkelijke gevolgen kunnen hebben voor de organisatie van zijn activiteiten of moeilijke en complexe technische oplossingen kunnen vergen.

Een dergelijk bevel lijkt de vrijheid van ondernemerschap van een internetprovider als die van het hoofdgeding echter **niet in zijn kern te raken.**” (par. 50-51)

HvJEU – UPC Telekabel, ECLI:EU:C:2014:192(2014)

HvJEU:

Vrijheid van meningsuiting:

“In dit verband moeten de door de internetprovider genomen maatregelen dermate doelgericht zijn dat zij bijdragen tot de beëindiging van de door een derde op het auteursrecht of een naburig recht gemaakte inbreuk, **zonder dat zij nadelige gevolgen hebben voor de internetgebruikers die gebruikmaken van de diensten van deze internetprovider om zich rechtmatig toegang te verschaffen tot de informatie.** Anders zou de inmenging van die internetprovider in de vrijheid van informatie van die gebruikers, gelet op de nagestreefde doelstelling, ongerechtvaardigd blijken.” (par. 56)

HvJEU – UPC Telekabel, ECLI:EU:C:2014:192(2014)

HvJEU:

Recht op bescherming intellectueel eigendom:

“De maatregelen die de adessaat van een bevel als dat van het hoofdgeding ter uitvoering van dit bevel neemt, moeten voldoende doeltreffend zijn om een effectieve bescherming van het betrokken grondrecht te verzekeren, wat inhoudt dat zij tot gevolg moeten hebben dat **niet-toegestane oproepingen van beschermde werken worden verhinderd of minstens bemoeilijkt en zij internetgebruikers die gebruikmaken van de diensten van de adessaat van dat bevel ernstig ontraden om zich toegang te verschaffen tot deze in strijd met genoemd grondrecht voor hen beschikbaar gestelde werken.**” (par. 62)

HvJEU – UPC Telekabel, ECLI:EU:C:2014:192(2014)

HvJEU:

Conclusie:

Grondrechten staan niet in de weg aan blokkeren van internetpagina's door internetaanbieders.

HvJEU – Mc Fadden, ECLI:EU:C:2016:689 (2017)

- Zag op maatregelen tegen aanbieders van WiFi netwerken die gebruikt worden door inbreukmakers. Denk aan WiFi in winkels, hotels en cafe's.
- Duitse rechter wilde *Störerhaftung* aannemen en legde lijstje aan mogelijke maatregelen voor aan HvJEU.
 - *Stoppen met aanbieden WiFi*
 - *Monitoren van communicatie*
 - *Netwerk beschermen met een wachtwoord*

HvJEU – Mc Fadden, ECLI:EU:C:2016:689 (2017)

HvJEU:

“Aangezien de twee andere maatregelen zijn afgewezen door het Hof, zou de vaststelling dat een aanbieder van toegang tot een communicatienetwerk zijn internetaansluiting niet hoeft te beveiligen, dus **erop neerkomen dat het grondrecht op intellectuele eigendom elke bescherming wordt ontnomen**, hetgeen zou indruisen tegen de gedachte van een rechtvaardig evenwicht (...) .

In die omstandigheden moet een maatregel die ertoe strekt de internetaansluiting te beveiligen met een wachtwoord, worden geacht **noodzakelijk** te zijn om een effectieve bescherming van het grondrecht op bescherming van de intellectuele eigendom te waarborgen.”

Samenvatting

- Hof van Justitie zoekt toetst of er sprake is van “juiste balans van grondrechten”, in het bijzonder ook of er niet sprake is van een “ernstige inbreuk” op een grondrecht.
- Grondrechtenafweging wordt steeds uitgebreider.
- Tot *Mc Fadden* was toetsing HvJ EU vooral passief. *Mc Fadden* is eerste uitspraak waarin HvJEU suggereert (?) dat bepaalde handhavingsmaatregel genomen moet worden op basis van grondrechtenafweging.

Dank!

Stefan Kulk

s.kulk@uu.nl

Universiteit Utrecht